

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2024 r., w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,

w sprawie adwokata B. J.

obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 ustawy Prawo o advokaturze w zw. z § 23 Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu i innych,

kasacji wniesionej przez obwinionego B. J.,

od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z 18 marca 2023 r., sygn. [...],

utrzymującego w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] z 8 września 2020 r., sygn. [...]

1. oddala kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. obciąża B. J. kosztami postępowania kasacyjnego w kwocie 20 zł. (dwadzieścia) zł.

[M. T.]

UZASADNIENIE

Adwokat B. J. został obwiniony o to, że:

1. Nieustalonego dnia zlecił zamieszczenie w sieci Internet płatnej reklamy swojej kancelarii adwokackiej, która wyświetla się po wpisaniu w wyszukiwarce „G.” słów „adwokat G.”, o następującej treści: „Adwokat J. G. / [...]/.pl Kancelaria G. [...] Profesjonalne usług prawne. Usługi: spadki, karne, rozwody”, a która nadto odsyła do strony internetowej: [www.\[...\].pl](http://www.[...].pl) i która widniała tam w dniach 12 kwietnia 2019 r., 6 maja 2019 r., 20 maja 2019 r., 23 maja 2019 r. oraz 19 lipca 2019 r.

tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 ustawy - Prawo o adwokaturze w zw. z § 23 Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (tekst jednolity ogłoszony na podstawie uchwały nr 52/2011 NRA z dnia 19 listopada 2011 r.)

2. W dniu 5 września 2019 r. w K. nie stawił się na wezwanie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...], w sprawie o sygn. akt [...] nie usprawiedliwiając należycie swojej nieobecności;

tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 ustawy - Prawo o adwokaturze w zw. z § 64 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (tekst jednolity ogłoszony na podstawie uchwały nr 52/2011 NRA z dnia 19 listopada 2011 r.).

Orzeczeniem Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...], z dnia 8 września 2020 r. sygn. [...] uznano obwinionego adw. B. J. za winnego popełnienia wyżej opisanych przewinień dyscyplinarnych i za pierwsze z wymienionych przewinień wymierzono karę nagany zaś za drugie karę upomnienia, a na zasadzie art. 84 ust. 1 i ust. 2 ustawy Prawo o Adwokaturze w miejsce orzeczonych kar wymierzono karę łączną nagany i orzeczono o kosztach postępowania dyscyplinarnego.

Od tego orzeczenia odwołanie złożył obwiniony adwokat B. J. zaskarżając je w części odnoszącej się do przewinienia opisanego w punkcie

pierwszym i zarzucając szczegółowo opisane obrazy prawa oraz błędu w ustaleniach faktycznych, wniósł o zmianę tego orzeczenia przez uniewinnienie względnie uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury orzeczeniem z 18 marca 2023 r., sygn. [...], utrzymał w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] z 8 września 2020 r., sygn. [...].

Od powyższego orzeczenia kasację wniósł obwiniony, zaskarżając je w całości, zarzucając rażące *naruszenie prawa karnego procesowego, mogące mieć istotny wpływ na jego treść, a mianowicie art. 440 k.p.k. w związku z art. 4 k.k., co powinno prowadzić do uznania, że utrzymanie w mocy zaskarżonego orzeczenia byłoby rażąco niesprawiedliwe biorąc pod uwagę fakt, że uchwałą nr 93/2023 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 26 maja 2023 roku zmieniono par 23 KEA, co spowodowało, że czyn zarzucony obwinionemu w pkt 1 wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego nie jest już deliktem dyscyplinarnym, a zatem nie powinien być penalizowany.*

W konsekwencji, B. J. wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu Adwokatury w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jako bezzasadna w stopniu oczywistym podlegała oddaleniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. w zw. z art. 95n ustawy Prawo o adwokaturze.

Kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a nie zwykłą skargą trzecioinstancyjną. Podstawami kasacji, wnoszonej przez strony, mogą być jedynie uchybienia wymienione w przepisie art. 439 k.p.k. lub inne rażące naruszenie przepisów prawa materialnego bądź procesowego, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego kasacją orzeczenia sądu

odwoławczego. Innymi słowy zarzuty podniesione w kasacji muszą być skierowane przeciwko prawomocnemu orzeczeniu sądu odwoławczego tj. wykazywać, że doszło do uchybienia, o którym mowa w art. 439 k.p.k., lub iż sąd odwoławczy popełnił inne rażące naruszenie prawa mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia tego sądu. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2021 r. sygn. akt II KK 94/21).

Na marginesie należało więc dodać, że konstrukcja prawna przyjęta w art. 535 § 3 k.p.k., przewidująca rozpoznanie oczywiście bezzasadnej kasacji na posiedzeniu bez udziału stron, znajduje odpowiednie zastosowanie poprzez odesłanie z art. 95n pkt 1 ustawy o adwokaturze, przy rozpoznawaniu kasacji strony od orzeczenia wydanego przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury w drugiej instancji.

W przedmiotowej sprawie powstała sytuacja, w której przewinienie dyscyplinarne, którego dopuścił się - według ustaleń poczynionych przez Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej [...] w sprawie o sygn. [...], wypełniający ustawowe znamiona przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 ustawy - Prawo o adwokaturze w zw. z § 23 Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (tekst jednolity ogłoszony na podstawie uchwały nr 52/2011 NRA z dnia 19 listopada 2011 r.) - adwokat B. J., polegający na zleceniu zamieszczenia w sieci Internet płatnej reklamy swojej kancelarii adwokackiej, na skutek przyjęcia Uchwały nr 93/2023 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 26 maja 2023 roku r. został uznany za sprzeczny z art. 24 dyrektywy 2006/123/WE i zmieniony, wprowadzając tym samym uprawnienia do posługiwania się informacją handlową pod pewnymi, tam wskazanymi, warunkami.

Na przedpolu tych rozważań należało poddać analizie zmianę stanu prawnego, do której doszło już po wydaniu przez – Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury - Sąd odwoławczy prawomocnego orzeczenia, a przed wystąpieniem obwinionego z kasacją – pod kątem możliwości

ewentualnej konwalidacji stwierdzonego wyżej uchybienia z mocy samej ustawy.

Jak już wyżej wspomniano, § 23 Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu obowiązujący do 26 maja 2024 r. całkowicie zakazywał reklamy adwokatów statuując, iż *adwokata obowiązuje zakaz korzystania z reklamy, jak również zakaz pozyskiwania klientów w sposób sprzeczny z godnością zawodu oraz współpracy z podmiotami pozyskującymi klientów z naruszeniem prawa lub zasad współżycia społecznego*. Uchwałą nr 93/2023 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 26 maja 2023 roku r. zmieniono ten zapis, wskazując, że *adwokat jest uprawniony do posługiwania się informacją handlową z zastrzeżeniem, że taka informacja handlowa będzie zgodna z zasadami Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks Etyki Adwokackiej)*.

Powstała więc wątpliwość mająca charakter intertemporalny. Należało rozważyć, czy przedmiotowa nowelizacja, a ściślej ujmując zmiana § 23 Kodeksu Etyki Adwokackiej ma moc wsteczną także w stosunku do orzeczeń, które uzyskały walor prawomocności przed momentem jej wejścia w życie i dokonać swoistej sanacji tych orzeczeń, które w innym wypadku obarczone byłyby bezwzględną podstawą ich uchylenia na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 in princ. k.p.k. – tak jak zostało to przedstawione w kasacji B. J.

Przypomnieć jednak należało, że w polskiej procedurze karnej obowiązuje zasada „stadialności”, która dzieli postępowanie karne na poszczególne etapy, stadia i podstadia oraz wiąże zarówno z ich początkiem, jak i zakończeniem określone skutki prawne (zob. M. Cieślak, Polska procedura karna, Warszawa 1971, s. 52 i nast.). Efektem zakończenia postępowania na danym etapie w danej instancji jest orzeczenie. Przedmiotem kontroli kasacyjnej jest jedynie prawomocne orzeczenie. Konsekwentnie w orzecznictwie jak i nauce przyjmuje się, że badając prawomocne orzeczenie

pod kątem jego zgodności (niezgodności) z prawem, Sąd Najwyższy bierze za punkt odniesienia stan prawny obowiązujący w chwili wydania zaskarżonego orzeczenia. Zmiany stanu prawnego dokonane po uprawomocnieniu się zaskarżonego orzeczenia nie mogą stanowić nie tylko powodu wniesienia kasacji, ale również nie można przez ich pryzmat dokonywać oceny prawomocnego orzeczenia (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 16 marca 2000 r., sygn. akt I KZP 56/99).

Mając powyższe na uwadze, nie można było ocenić wskazywanego przez obwinionego uchybienia przez pryzmat znowelizowanych przepisów, gdyż stanowiłoby swoistą konwalidację uchybienia zaistniałego w prawomocnym orzeczeniu, bez jakiegokolwiek ingerencji przez Sąd Najwyższy w jego treść, co po prostu nie jest możliwe. Należy jeszcze raz przywołać dominujący w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że ocena, czy stwierdzone uchybienie stanowi bezwzględny powód odwoławczy, czy też postrzegać należy je jako przyczynę względną wymagającą wykazania możliwości wpływu stwierdzonej obrazy prawa procesowego na treść orzeczenia poddanego kontroli kasacyjnej, dokonywać należy z punktu widzenia przepisów obowiązujących w czasie, gdy miała miejsce okoliczność warunkująca uznanie, że wystąpiło uchybienie wymienione w art. 439 § 1 k.p.k. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 8 sierpnia 2019 r., sygn. akt IV KK 209/18; z 2 października 2015 r., sygn. akt III KK 132/15, czy z 2 grudnia 2015 r., sygn. akt III KK 287/15).

Konkludując, w niniejszej sprawie do zmiany § 23 Kodeksu Etyki Adwokackiej doszło nie w momencie wydawania przed Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury skarżonego orzeczenia, lecz ponad dwa miesiące później. Nie można zatem czynić skutecznego zarzutu rażącego naruszenia prawa karnego procesowego Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu Adwokatury. Sąd Najwyższy badając legalność zaskarżonego wyroku bierze

pod uwagę stan faktyczny i prawny obowiązujący na dzień wydania zaskarżonego wyroku. Zmiana stanu prawnego, powstała po wydaniu zaskarżonego aktu oraz ewentualne zgłoszenie przez stronę nowych wniosków i żądań są okolicznościami, które nie mogą mieć wpływu na wynik sądowej kontroli legalności. Ma to szczególne znaczenie, gdy weźmie się pod uwagę fakt, że zakwestionowany przepis nie został całkowicie uchylony, co mogłoby by mieć ewentualny wpływ na ocenę zawinienia obwinionego, a jedynie została zmieniona jego treść i to w taki sposób, że wskazuje na prawidłową ocenę deliktu dyscyplinarnego przypisanego obwinionemu.

Sąd Najwyższy, respektując zasadę *tempus regit actum*, nakazującą oceniać skutki zdarzeń prawnych na podstawie przepisów obowiązujących w czasie, gdy zdarzenia te nastąpiły, orzekł jak na wstępie.

[M. T.]

[a.ł.]